

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 30.4.2009
COM(2009) 203 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

σχετικά με ορισμένα βασικά θέματα που αφορούν την οδηγία 2003/41/ΕΚ για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων που προσφέρουν υπηρεσίες επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (οδηγία ΙΕΣΠ)

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

σχετικά με ορισμένα βασικά θέματα που αφορούν την οδηγία 2003/41/ΕΚ για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων που προσφέρουν υπηρεσίες επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (οδηγία ΙΕΣΠ)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οδηγία ΙΕΣΠ (οδηγία 2003/41/ΕΚ για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων που προσφέρουν υπηρεσίες επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών) δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 23 Σεπτεμβρίου 2003 και έπρεπε να τεθεί σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη μέχρι τις 23 Σεπτεμβρίου 2005. Από το 2007, όλα τα κράτη μέλη είχαν ανακοινώσει τα ληφθέντα μέτρα εφαρμογής, μολονότι είναι ακόμη σε εξέλιξη δύο διαδικασίες επί παραβάσει λόγω εσφαλμένης εφαρμογής.

Η οδηγία ΙΕΣΠ προβλέπει ρητά τις απαιτήσεις για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τέσσερα βασικά θέματα. Το άρθρο 15 παράγραφος 6 απαιτεί την τακτική υποβολή εκθέσεων, τουλάχιστον κάθε δύο έτη, σχετικά με τους κανόνες για τον υπολογισμό των τεχνικών αποθεματικών. Το άρθρο 21 παράγραφος 4 απαιτεί τη δημοσίευση έκθεσης εντός τεσσάρων ετών από την έναρξη ισχύος της οδηγίας ΙΕΣΠ σχετικά με την εφαρμογή των επενδυτικών κανόνων (σημείο α)), την πρόοδο στην αναπροσαρμογή των εθνικών συστημάτων εποπτείας (σημείο α)) και τη διασυννοριακή θεματοφυλακή (σημείο β)).

Παρά το γεγονός ότι η οδηγία ΙΕΣΠ απαιτούσε να δημοσιεύσει η Επιτροπή την πρώτη τακτική έκθεση με αντικείμενο τα τεχνικά αποθεματικά, καθώς και την έκθεση για τα λοιπά τρία θέματα τον Σεπτέμβριο του 2007, η καθυστερημένη εφαρμογή από μέρος πολλών κρατών μελών κατέστησε δυσχερή για την Επιτροπή τη δημοσίευση, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, έκθεσης με βάση την κτηθείσα πρακτική πείρα στο πλαίσιο των εν λόγω τεσσάρων θεμάτων. Συνεπώς, κατά τη συνεδρίαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΕΑΕΣ) της 5ης Απριλίου 2006, συμφωνήθηκε με τα κράτη μέλη να δημοσιευθούν οι απαιτούμενες εκθέσεις το 2008, μετά από προηγούμενη εξέταση των σχετικών με την εφαρμογή βασικών θεμάτων από την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΕΕΑΕΣ).

Επιπλέον, παρά το γεγονός ότι κατά τα τελευταία έτη υπήρξε αισθητή αύξηση του αριθμού των διασυννοριακών συνταξιοδοτικών ρυθμίσεων, το επίπεδο των διασυννοριακών περιπτώσεων παραμένει σχετικά χαμηλό. Πρόσφατη έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την ΕΕΕΑΕΣ κατέδειξε ότι στα τέλη Ιουνίου 2008 υπήρχαν 70 περιπτώσεις διασυννοριακής δραστηριότητας στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ), με 21 κράτη που λειτουργούσαν ως κράτη υποδοχής¹.

¹ Έκθεση ΕΕΕΑΕΣ του 2008 για την εξέλιξη της αγοράς ("2008 Report on Market Developments"), της 11ης Νοεμβρίου 2008, που είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση:

Με αίτημα της Επιτροπής, η Επιτροπή Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΕπΣ) της ΕΕΕΑΕΣ συμμετείχε σε ευρεία έρευνα σχετικά με την ουσιαστική εφαρμογή της οδηγίας ΙΕΣΠ από τα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να υπενθυμιστεί το γεγονός ότι η οδηγία ΙΕΣΠ προβλέπει την ελάχιστη εναρμόνιση και επομένως αφήνει στα κράτη μέλη ορισμένα περιθώρια ελιγμών σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της σε πολλούς τομείς. Το αποτέλεσμα των εργασιών της ΕΕπΣ παρατίθεται συνοπτικά στην έκθεση με τίτλο "Αρχική επισκόπηση βασικών πτυχών της εφαρμογής της οδηγίας ΙΕΣΠ" (Initial Review of Key Aspects of the Implementation of the IORP Directive) (έκθεση της ΕΕπΣ), της 31ης Μαρτίου 2008².

Η έκθεση της ΕΕπΣ περιλαμβάνει τα βασικά θέματα για τα οποία η Επιτροπή απαιτείται να υποβάλει έκθεση, χωρίς όμως να περιορίζεται σε αυτά. Στην έκθεση της ΕΕπΣ διαπιστώνεται ότι, παρά το γεγονός ότι ποικίλλει σημαντικά ο τρόπος με τον οποίο οι εν λόγω βασικές πτυχές της οδηγίας ΙΕΣΠ έχουν ερμηνευθεί και εφαρμοστεί από τα κράτη μέλη, ελάχιστα στοιχεία επιτρέπουν την υπόθεση ότι οι εν λόγω διαφορές δημιουργούν σημαντικά προβλήματα. Λαμβάνοντας τούτο υπόψη και δεδομένης της περιορισμένης πείρας που έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή της οδηγίας ΙΕΣΠ, η έκθεση της ΕΕπΣ θεωρεί ότι στο στάδιο αυτό δεν υπάρχει λόγος για νομοθετικές τροποποιήσεις της οδηγίας ΙΕΣΠ.

Στις 2 Απριλίου 2008, η ΕΕΕΑΕΣ υπέβαλε την έκθεση της ΕΕπΣ στην Επιτροπή και στη συνέχεια, η έκθεση αυτή συζητήθηκε από την ΕΕΑΕΣ, κατά τις συνεδριάσεις που πραγματοποίησε στις 27 Ιουνίου και στις 26 Νοεμβρίου 2008. Από τη συζήτηση προέκυψε ότι τα κράτη μέλη συμφωνούν σε γενικές γραμμές με τα πορίσματα της έκθεσης της ΕΕπΣ και οι υπηρεσίες της Επιτροπής έλαβαν υπόψη το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των κρατών μελών συμφώνησε με τη σύσταση της ΕΕΕΑΕΣ να μην υπάρξει στη φάση αυτή νομοθετική αναθεώρηση της οδηγίας ΙΕΣΠ³.

Με βάση τις εργασίες που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα και προκειμένου να εκπληρωθούν οι καθοριζόμενες στην οδηγία ΙΕΣΠ απαιτήσεις για την υποβολή εκθέσεων από μέρους της Επιτροπής, το υπόλοιπο της έκθεσης εκφράζει τη θέση της Επιτροπής σε ό,τι αφορά τις ακόλουθες βασικές πτυχές: τεχνικά αποθεματικά, επενδυτικοί κανόνες, προσαρμογή των εθνικών συστημάτων εποπτείας και θεματοφυλακή. Η έκθεση περιορίζεται στην εκπλήρωση των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων από μέρους της Επιτροπής σχετικά με τις τέσσερις πτυχές που καθορίζονται στην ίδια την οδηγία ΙΕΣΠ. Δεδομένου ότι η ανάγκη για ενδεχόμενες νομοθετικές τροποποιήσεις προκύπτει από άλλα σημαντικά θέματα που επηρεάζουν τα ΙΕΣΠ, ιδίως τους κανόνες φερεγγυότητας⁴, εξετάζεται από την Επιτροπή ανεξάρτητα από την παρούσα έκθεση.

http://www.ceiops.eu/media/docman/public_files/publications/reports/OPC-Report-Market-Developments2008.pdf

² Για την πλήρη έκθεση, βλ. στην ιστοσελίδα της ΕΕΕΑΕΣ:

http://www.ceiops.eu/media/docman/public_files/publications/submissionstotheec/ReportIORPdirective.pdf

³ Έγγραφα της ΕΕΑΕΣ διατίθενται στην ιστοσελίδα της Επιτροπής:

http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/committee_en.htm

⁴ Περισσότερες πληροφορίες για τις εργασίες αυτές διατίθενται στη διεύθυνση:

http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2008/occupational_retirement_provision_en.htm

2. ΤΕΧΝΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ

Το άρθρο 15 παράγραφος 6 της οδηγίας θεσπίζει την απαίτηση να υποβάλλει η Επιτροπή εκθέσεις σχετικά με τον υπολογισμό των τεχνικών αποθεματικών των ΙΕΣΠ σε διασυνοριακό πλαίσιο⁵.

Ο υπολογισμός των τεχνικών αποθεματικών των ΙΕΣΠ άρχισε να εξετάζεται από την ΕΕΠΣ και ακολούθως εξετάστηκε λεπτομερέστερα από την υποεπιτροπή για την φερεγγυότητα (ΥΦ) της ΕΕΕΑΑΕΣ. Οι εργασίες της ΥΦ περιγράφονται συνοπτικά στην "Έρευνα για τα πλήρως χρηματοδοτούμενα τεχνικά αποθεματικά και τους μηχανισμούς ασφάλειας στον ευρωπαϊκό τομέα επαγγελματικής συνταξιοδότησης" (Survey on fully funded, technical provisions and security mechanisms in the European occupational pension sector) (έρευνα της ΥΦ) της 31ης Μαρτίου 2008⁶. Η έρευνα αυτή παρέχει λεπτομερή και σφαιρική επανεξέταση των εκτιμήσεων και των μηχανισμών ασφάλειας όσον αφορά τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης που υπάρχουν στα κράτη μέλη. Σε ό,τι αφορά τα τεχνικά αποθεματικά, στην εν λόγω έρευνα τονίζεται ότι τα ΙΕΣΠ στα διάφορα κράτη μέλη χρησιμοποιούν διαφορετικές μεθόδους και υποθέσεις εργασίας προκειμένου να καθορίσουν τα τεχνικά αποθεματικά τους. Τούτο έχει ως αποτέλεσμα να κυμαίνεται σε μεγάλο βαθμό το μέγεθος των τεχνικών αποθεματικών στις διάφορες χώρες, ενώ οι ορισθείσες υποχρεώσεις από άποψη παροχών είναι συγκρίσιμες. Μεταξύ των σημαντικών παραγόντων που επηρεάζουν το επίπεδο των τεχνικών αποθεματικών στα διάφορα κράτη μέλη είναι οι βασικές εκτιμήσεις και ειδικότερα οι υποθέσεις σχετικά με τα επιτόκια και τη θνησιμότητα, καθώς και για τη φύση του πληθωρισμού και τη μισθολογική τιμαριθμοποίηση των συνταξιοδοτικών παροχών.

Στις 7 Απριλίου 2008, η ΕΕΕΑΑΕΣ υπέβαλε την έρευνα της ΥΦ στην Επιτροπή. Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τα ευρήματα της έκθεσης της ΥΦ. Τα ευρήματα αυτά αποτέλεσαν ικανοποιητική βάση για τη δημόσια διαβούλευση που καθιέρωσε η Επιτροπή στις αρχές Σεπτεμβρίου 2008 σχετικά με την εναρμόνιση των κανόνων φερεγγυότητας των ΙΕΣΠ που υπόκεινται στην εφαρμογή του άρθρου 17 της οδηγίας ΙΕΣΠ, καθώς και των ΙΕΣΠ που λειτουργούν σε διασυνοριακή βάση. Ένα από τα θέματα που εξετάζονταν λεπτομερώς στο πλαίσιο της εν λόγω διαβούλευσης ήταν η ενδεχόμενη περαιτέρω εναρμόνιση των κανόνων για τον υπολογισμό των τεχνικών αποθεματικών από διασυνοριακή άποψη. Η περίοδος διαβούλευσης έληξε στα τέλη Νοεμβρίου 2008. Η Επιτροπή προγραμματίσει για τις 27 Μαΐου 2009 δημόσια ακρόαση στις Βρυξέλλες, έτσι ώστε να εξαχθούν τα πρώτα διδάγματα από την εν λόγω δημόσια διαβούλευση.

Τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από τη διαβούλευση και τη δημόσια ακρόαση θα βοηθήσουν την Επιτροπή να αποφασίσει εάν θα υποβάλει πρόταση για την

⁵ Το άρθρο 15 παράγραφος 6 προβλέπει ότι "ενόψει περαιτέρω εναρμόνισης των κανόνων σχετικά με τον υπολογισμό των τεχνικών αποθεματικών - ειδικότερα όσον αφορά τα επιτόκια και άλλες υποθέσεις εργασίας που επηρεάζουν το επίπεδο των τεχνικών αποθεματικών - η Επιτροπή, ανά διετία, ή κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους, υποβάλλει έκθεση απεικονίζουσα την εξέλιξη στις διασυνοριακές δραστηριότητες." Επιπλέον, "η Επιτροπή προτείνει κάθε απαραίτητο μέτρο για την αποτροπή πιθανών στρεβλώσεων που προκαλούν τα διαφορετικά επίπεδα επιτοκίων και για την προστασία του συμφέροντος των δικαιούχων και των μελών οποιουδήποτε συνταξιοδοτικού καθεστώτος."

⁶

http://www.ceiops.eu/media/docman/public_files/publications/submissionstotheec/ReportonFundSecMech.pdf

περαιτέρω εναρμόνιση των κανόνων υπολογισμού των τεχνικών αποθεματικών στο πλαίσιο διασυνοριακών δραστηριοτήτων. Ως είθισται, κάθε πρόταση της Επιτροπής θα αποτελέσει αντικείμενο αυστηρής αξιολόγησης των επιπτώσεων, σύμφωνα με την προσέγγιση για βελτίωση της νομοθεσίας.

3. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 4 στοιχείο α) της οδηγίας ΙΕΣΠ η Επιτροπή "δημοσιεύει έκθεση με αντικείμενο την ανασκόπηση της εφαρμογής του άρθρου 18 [...]", που περιλαμβάνει τους ποιοτικούς και ποσοτικούς επενδυτικούς κανόνες για τα ΙΕΣΠ. Η πραγματοποιηθείσα εξέταση επέτρεψε τον εντοπισμό πολλών ζητημάτων.

Πρώτον, στην έκθεση της ΕΕπΣ διαπιστώνεται ότι η τήρηση του κανόνα της 'συνετής διαχείρισης', που αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1, είχε επιπτώσεις στο κανονιστικό πλαίσιο σε πολλά κράτη μέλη και ότι, παρά το γεγονός ότι οι ποσοτικοί επενδυτικοί περιορισμοί εξακολουθούν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, αντιμετωπίζονταν πλέον με περισσότερη προσοχή οι ποιοτικές πτυχές των επενδυτικών κανόνων.

Δεύτερον, στην έκθεση της ΕΕπΣ τονιζόταν επίσης η έλλειψη κοινής αντίληψης του πεδίου εφαρμογής του κανόνα του μεμονωμένου εκδότη, ο οποίος αποσκοπεί στην πρόληψη της υπέρμετρης εξάρτησης από ένα συγκεκριμένο επενδυτικό στοιχείο ή κάποιο συγκεκριμένο εκδότη ή όμιλο επιχειρήσεων (άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο ε))⁷. Επιπλέον, η προώθηση της σύγκλισης των κανόνων ενιαίας έκδοσης είναι ιδιαίτερα σημαντική σε διασυνοριακό πλαίσιο, δεδομένης της ρητής εξαίρεσης από τους επενδυτικούς κανόνες του κράτους καταγωγής, τους οποίους τα κράτη υποδοχής δύνανται να επιβάλλουν στα "προσκεκλημένα ΙΕΣΠ" εντός ορισμένων ποσοτικών και ποιοτικών ορίων (άρθρο 18 παράγραφος 7 στοιχείο β) της οδηγίας ΙΕΣΠ). Σε ό,τι αφορά τα ποσοτικά όρια, επιβεβαιώθηκε ότι τα κράτη υποδοχής μπορούν να εφαρμόζουν τους εν λόγω κανόνες στα "προσκεκλημένα ΙΕΣΠ" μόνον εφόσον οι επενδυτικοί κανόνες που εφαρμόζονται στα ΙΕΣΠ που είναι εγκατεστημένα στο ίδιο το κράτος υποδοχής είναι εξίσου αυστηροί ή και αυστηρότεροι. Κατά συνέπεια, δεν ήταν εφικτό να εφαρμοστούν, στο πλαίσιο αυτό, υψηλότερα όρια από εκείνα που αναφέρονται ρητά στην οδηγία ΙΕΣΠ. Όσον αφορά τα ποιοτικά όρια, δηλαδή τις κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων που καλύπτονται από το άρθρο 18 παράγραφος 7 στοιχείο β) της οδηγίας ΙΕΣΠ, θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμη η αναφορά σε άλλα νομοθετικά κείμενα της ΕΕ, όπως στην οδηγία MiFID⁸, στην οποία προβλέπονται ορισμοί των 'χρηματοπιστωτικών μέσων', των 'κινητών αξιών' και των 'μέσων χρηματαγοράς'⁹.

⁷ Στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο ε) διευκρινίζεται ότι "τα στοιχεία του ενεργητικού είναι προσηκόντως διαφοροποιημένα, ώστε να αποφεύγεται η υπέρμετρη εξάρτηση από κάποιο συγκεκριμένο επενδυτικό στοιχείο τους ή κάποιο συγκεκριμένο εκδότη ή όμιλο επιχειρήσεων αλλά και η συσσώρευση κινδύνων στο χαρτοφυλάκιο συνολικά. Οι επενδύσεις σε στοιχεία εκδοθέντα από τον αυτό εκδότη ή από εκδότες ανήκοντες στον ίδιο όμιλο δεν πρέπει να εκθέτουν το ίδρυμα σε υπέρμετρη συσσώρευση κινδύνων".

⁸ Οδηγία 2004/39/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21^{ης} Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, Επίσημη Εφημερίδα L 145 της 30.4.2004.

⁹ Βλ. άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχεία 17, 18 και 19 της οδηγίας MiFID.

Τρίτον, δεν υπάρχει κοινή αντίληψη της έννοιας ‘αγορές επιχειρηματικών κεφαλαίων’, που αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 5 στοιχείο γ), το οποίο απαγορεύει στα κράτη μέλη να εμποδίζουν τα εγκατεστημένα στο έδαφός τους ΙΕΣΠ να επενδύουν στις εν λόγω αγορές. Λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις που διατυπώνονται στην έκθεση της ΕΕΠΣ και τη συμβολή της Επιτροπής, καταβλήθηκαν περαιτέρω προσπάθειες διευκρίνισης προκειμένου να παρασχεθούν από την ΕΕΕΑΕΣ ενδεχόμενες "γενικές κατευθύνσεις του επιπέδου 3" σχετικά με το ζήτημα αυτό. Οι συμπληρωματικές αυτές εργασίες κατέδειξαν ότι οι διάφοροι ορισμοί που χρησιμοποιούνται στην Ευρώπη εξαρτώνται από τον σκοπό και το πλαίσιο στο οποίο εφαρμόζεται η έννοια του επιχειρηματικού κεφαλαίου (κανόνες ανταγωνισμού ή εσωτερικής αγοράς, στενοί ή ελεύθεροι ορισμοί που συμπεριλαμβάνουν ή αποκλείουν τα οιονεί ίδια κεφάλαια) και ότι το ζήτημα αυτό δεν είχε πλέον πρακτική σημασία σε διασυνοριακό πλαίσιο. Αντί να διατυπωθούν αφηρημένες γενικές κατευθύνσεις, θα πρέπει να εξακολουθήσει η επανεξέταση του θέματος αυτού.

Τέταρτον, έξι κράτη μέλη κάνουν χρήση της προβλεπόμενης στο άρθρο 18 παράγραφος 7 της οδηγίας ΙΕΣΠ δυνατότητας να επιβάλλουν, ως χώρες υποδοχής, συμπληρωματικούς επενδυτικούς περιορισμούς¹⁰.

Από τα πορίσματα της ΕΕΠΣ προκύπτει ότι, παρά την ύπαρξη ορισμένων διαφορών σε επίπεδο εφαρμογής των επενδυτικών κανόνων, οι εν λόγω αποκλίσεις δεν εμποδίζουν, σύμφωνα με τις ενδείξεις, τη διαδικασία σύγκλισης για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς και τις διασυνοριακές δραστηριότητες των ΙΕΣΠ. Η Επιτροπή συμφωνεί με το συμπέρασμα αυτό και ενθαρρύνει την ΕΕΕΑΕΣ να συνεχίσει την ανάλυση σχετικά με τις αγορές επιχειρηματικών κεφαλαίων και την εφαρμογή του κανόνα του μεμονωμένου εκδότη. Ως ειδική περίπτωση του τελευταίου αυτού κανόνα θα μπορούσαν να απαιτηθεί επίσης η εξέταση των κανόνων της αυτο-επένδυσης, που περιορίζουν την επένδυση στη χρηματοδοτούσα επιχείρηση (άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο στ))¹¹.

Η τρέχουσα διαδικασία σύγκλισης στο πλαίσιο της εφαρμογής των κανόνων αναμένεται να συμβάλει στη διασφάλιση της ασφάλειας, της ποιότητας, της ρευστότητας και της κερδοφορίας του συνόλου των χαρτοφυλακίων των ΙΕΣΠ, βελτιώνοντας κατά τον τρόπο αυτό ποιοτικά και ποσοτικά τις υπηρεσίες επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η ΕΕΕΑΕΣ και η Επιτροπή θα εξακολουθήσουν να παρακολουθούν την εφαρμογή των επενδυτικών κανόνων, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις ενδεχόμενες εμπειρίες που θα μπορούσαν να προκύψουν από την χρηματοπιστωτική κρίση.

¹⁰ Το άρθρο 18 παράγραφος 7 επιτρέπει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν συμπληρωματικούς επενδυτικούς περιορισμούς στα προσκεκλημένα ΙΕΣΠ που ασκούν δραστηριότητες στο έδαφός τους. Σύμφωνα με την οδηγία, οι εν λόγω περιορισμοί είναι αποδεκτοί μόνον εφόσον επιβάλλονται οι ίδιοι ή αυστηρότεροι κανόνες στα ΙΕΣΠ που είναι εγκατεστημένα στο κράτος μέλος υποδοχής.

¹¹ Ο κανόνας αυτός πρέπει να τηρείται από τα κράτη μέλη, εκτός και αν έχουν κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται στο άρθρο 22 παράγραφος 4 της οδηγίας.

4. ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

Το άρθρο 21 παράγραφος 4 στοιχείο α) της οδηγίας ΙΕΣΠ απαιτεί επίσης από την Επιτροπή να "δημοσιεύει έκθεση με αντικείμενο την ανασκόπηση [...] της προόδου στην αναπροσαρμογή των εθνικών συστημάτων εποπτείας". Στο πλαίσιο αυτό, ισχύουν επίσης οι διατάξεις του άρθρου 21 παράγραφοι 1 έως 3 της οδηγίας ΙΕΣΠ, δεδομένου ότι προβλέπουν την στενή συνεργασία μεταξύ εθνικών εποπτικών αρχών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για τη διασφάλιση της ενιαίας εφαρμογής της οδηγίας ΙΕΣΠ και τη διευκόλυνση της εποπτείας των δραστηριοτήτων των ΙΕΣΠ.

Για τη διευκόλυνση της συνεργασίας η ΕΕΕΑΕΣ προέβη το Φεβρουάριο του 2004 στη σύσταση της ΕΕπΣ. Οι εργασίες της εν λόγω επιτροπής, στις οποίες η Επιτροπή συμμετέχει με την ιδιότητα του παρατηρητή, οδήγησαν στην συμφωνία του "πρωτοκόλλου της Βουδαπέστης", το Φεβρουάριο του 2006.¹² Το πρωτόκολλο αυτό διέπει τις ρυθμίσεις εποπτείας και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών εποπτείας του κράτους καταγωγής και του κράτους υποδοχής των διασυνοριακών ΙΕΣΠ. Το πρωτόκολλο της Βουδαπέστης περιλαμβάνει επίσης εποπτικές αρχές από ολόκληρη την ΕΕ, οι οποίες δεν είναι επισήμως μέλη της ΕΕΕΑΕΣ, παρέχοντας κατά τον τρόπο αυτό ευρεία βάση για την περαιτέρω ανάπτυξη του διασυνοριακού ελέγχου των επαγγελματικών συντάξεων.

Η Επιτροπή χαιρετίζει και στηρίζει τις εν εξελίξει εργασίες των εποπτικών αρχών όχι μόνο στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου της Βουδαπέστης αλλά και σχετικά με το εν λόγω πρωτόκολλο, το οποίο επί του παρόντος επανεξετάζεται από την ΕΕπΣ, έτσι ώστε η αναθεωρημένη διατύπωσή του να αποτελέσει αντικείμενο δημόσιας διαβούλευσης κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009.

5. ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΗ

Το άρθρο 21 παράγραφος 4 στοιχείο β) της οδηγίας ΙΕΣΠ προβλέπει την υποβολή εκθέσεων από την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 19 παράγραφος 2. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή τα κράτη μέλη καταγωγής δύνανται να καθιστούν υποχρεωτικό το διορισμό θεματοφύλακα ή διαχειριστή από το ΙΕΣΠ. Εντούτοις, ενεργώντας κατά τον τρόπο αυτό, δεν πρέπει να περιορίζουν το δικαίωμα των ιδρυμάτων να διορίζουν θεματοφύλακα ή διαχειριστή έχοντα τη δέουσα άδεια σε άλλο κράτος μέλος, όπως ορίζεται στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 19 παράγραφος 2.

Στην έκθεση της ΕΕπΣ επισημαίνεται ότι υπάρχουν αποκλίνουσες μέθοδοι όσον αφορά το διορισμό θεματοφύλακα και το είδος του φορέα που ορίζεται για την εκπλήρωση του ρόλου αυτού, συμπεριλαμβανομένων των επιτελούμενων λειτουργιών από τον εν λόγω φορέα. Υπάρχουν επίσης διαφορές όσον αφορά το ρόλο που διαδραματίζουν οι αρμόδιες αρχές, ορισμένες από τις οποίες συμμετέχουν στη διαδικασία του διορισμού του θεματοφύλακα. Εντούτοις, η ΕΕπΣ δεν θεωρεί ότι οι εν λόγω αποκλίνουσες μέθοδοι αποτελούν πρόβλημα. Επί του παρόντος είναι

¹² Το "Πρωτόκολλο σχετικά με την συνεργασία των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ιδίως στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας 2003/41/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3^{ης} Ιουνίου 2003, για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων που προσφέρουν υπηρεσίες επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΙΕΣΠ) και λειτουργούν διασυνοριακά" διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.ceiops.eu/content/view/19/23/>

πολύ ενωρίς για να εξαχθεί το συμπέρασμα κατά πόσον οι σχετικές με τη θεματοφυλακή διατάξεις της οδηγίας ΙΕΣΠ δημιουργούν προβλήματα σχετικά με την εποπτεία, μολονότι η ΕΕΠΣ θίγει πολλά θέματα που θα μπορούσαν ενδεχομένως σε βάθος χρόνου να απαιτήσουν μεγαλύτερη προσοχή¹³.

Ειδικότερα, η ΕΕΠΣ επισημαίνει ότι, όταν ένας θεματοφύλακας ή διαχειριστής είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος από εκείνο του ΙΕΣΠ, είναι σκόπιμο να ενισχύεται η συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών του ΙΕΣΠ και εκείνων του αλλοδαπού θεματοφύλακα/διαχειριστή (ιδίως στην περίπτωση που η εποπτική αρχή δεν είναι μέλος της ΕΕΕΑΑΕΣ), κυρίως για την εξασφάλιση της κατάλληλης εφαρμογής του άρθρου 19 παράγραφος 3 της οδηγίας ΙΕΣΠ, στην περίπτωση δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων¹⁴. Σε περίπτωση που δεν είναι εφικτή η ενισχυμένη συνεργασία στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο της ΕΕ, η ΕΕΠΣ είναι της γνώμης ότι ενδεχομένως πρόκειται για πρόβλημα που θα μπορούσε να απαιτήσει την τροποποίηση της νομοθεσίας.

Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση αυτή και ενθαρρύνει την περαιτέρω συνεργασία μεταξύ εποπτικών αρχών. Παραμένει δε πρόθυμη να εξετάσει, εφόσον παραστεί ανάγκη, το ζήτημα με την ΕΕΕΑΑΕΣ. Η ανάγκη για ενδεχόμενες μελλοντικές αλλαγές θα εξαρτηθεί επίσης από την έκβαση εργασιών γενικότερου χαρακτήρα, σχετικά με τις ευρωπαϊκές ρυθμίσεις εποπτείας¹⁵.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Σε ό,τι αφορά τις τέσσερις βασικές πτυχές για τις οποίες απαιτείται η δημοσίευση έκθεσης από την Επιτροπή σύμφωνα με την οδηγία ΙΕΣΠ, η Επιτροπή κρίνει ότι δεν υπάρχει άμεση ανάγκη νομοθετικής τροποποίησης. Εντούτοις, η έκθεση αυτή περιορίζεται στην εκπλήρωση των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων από μέρους της Επιτροπής, που καθορίζονται στην ίδια την οδηγία ΙΕΣΠ. Δεδομένου ότι η ανάγκη για ενδεχόμενες νομοθετικές τροποποιήσεις προκύπτει από άλλα σημαντικά θέματα που επηρεάζουν τα ΙΕΣΠ, ιδίως τους κανόνες φερεγγυότητας, εξετάζεται από την Επιτροπή ανεξάρτητα από την παρούσα έκθεση.

Η Επιτροπή κρίνει ότι η οδηγία ΙΕΣΠ έχει ήδη παράσχει τα πρώτα αποτελέσματα όσον αφορά την καθιέρωση μιας οργανωμένης σε ευρωπαϊκή κλίμακα εσωτερικής αγοράς επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών. Απαιτείται ωστόσο περισσότερος χρόνος προκειμένου να γίνουν αισθητά όλα τα αποτελέσματα της οδηγίας.

¹³ Επιπλέον, αντιδρώντας στην υπόθεση Madoff, η Επιτροπή επανεξετάζει επί του παρόντος τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει τις αρχές της οδηγίας 85/611/ΕΟΚ (οδηγία ΟΣΕΚΑ) σχετικά με την αρμοδιότητα και αστική ευθύνη του θεματοφύλακα. Ανάλογα με το αποτέλεσμα των εν λόγω εργασιών, θα μπορούσε επίσης να απαιτηθεί η επανεξέταση των σχετικών διατάξεων της οδηγίας ΙΕΣΠ.

¹⁴ Το άρθρο 19 παράγραφος 3 προβλέπει ότι "κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα ώστε να είναι σε θέση, σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία, να απαγορεύσει δυνάμει του άρθρου 14 την ελεύθερη διάθεση των στοιχείων του ενεργητικού που κατέχει διαχειριστής ή θεματοφύλακας εντός της επικράτειάς του, κατόπιν αιτήσεως του κράτους καταγωγής του ιδρύματος."

¹⁵ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. την έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου υπό την προεδρία του κ. Jacques de Larosière, της 25^{ης} Φεβρουαρίου 2009 και την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο "Η υλοποίηση της ευρωπαϊκής ανάκαμψης", της 4^{ης} Μαρτίου 2009 (COM(2009) 114 τελικό).

Παράλληλα, από την εξέταση που πραγματοποιήθηκε από την ΕΕΕΑΑΕΣ προέκυψε ότι θα πρέπει να εξακολουθήσει η παρακολούθηση διαφόρων πτυχών της οδηγίας ΙΕΣΠ. Η πιθανή περαιτέρω εναρμόνιση των κανόνων υπολογισμού των τεχνικών αποθεματικών μπορεί να εξεταστεί στο πλαίσιο των εν εξελίξει εργασιών της Επιτροπής σχετικά με τους κανόνες φερεγγυότητας των ΙΕΣΠ. Στον τομέα των επενδυτικών κανόνων, απαιτείται η περαιτέρω αποσαφήνιση του ορισμού των αγορών επιχειρηματικών κεφαλαίων και του πεδίου εφαρμογής του κανόνα του μεμονωμένου εκδότη. Η Επιτροπή και η ΕΕΕΑΑΕΣ θα εξακολουθήσουν επίσης να παρακολουθούν την εφαρμογή των επενδυτικών κανόνων σε συνάρτηση και με τις συνέπειες της χρηματοοικονομικής κρίσης. Η Επιτροπή υποστηρίζει την ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ εποπτικών αρχών και εκφράζει την ικανοποίησή της για την σχεδιαζόμενη από την ΕΕΕΑΑΕΣ δημόσια διαβούλευση σχετικά με το πρωτόκολλο της Βουδαπέστης. Όσον αφορά τη θεματοφυλακή, η Επιτροπή ενθαρρύνει την ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ εποπτικών αρχών του ΙΕΣΠ και εκείνων του αλλοδαπού θεματοφύλακα/διαχειριστή και είναι πρόθυμη να υποβάλλει, εφόσον παραστεί ανάγκη, νομοθετικές προτάσεις. Η ανάγκη για ενδεχόμενες μελλοντικές αλλαγές θα εξαρτηθεί επίσης από την έκβαση εργασιών γενικότερου χαρακτήρα, σχετικά με τις ευρωπαϊκές ρυθμίσεις εποπτείας.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να δεσμεύεται ως προς τη συνεχή επαλήθευση της ορθής εφαρμογής της οδηγίας ΙΕΣΠ από τα κράτη μέλη και συνεχίζει τις εργασίες της στον τομέα αυτό. Η Επιτροπή ενθαρρύνει επίσης την ΕΕΕΑΑΕΣ να συνεχίσει τις εργασίες της με αντικείμενο ευρύτερα ζητήματα που τίγονται στην έκθεση της ΕΕπΣ και θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί και να προωθεί τη βελτιωμένη συνεργασία μεταξύ εποπτικών φορέων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ενιαία εφαρμογή της οδηγίας ΙΕΣΠ.